

Kwaliteitsborging Wft-examens

College Deskundigheid Financiële Dienstverlening

Januari 2021, Den Haag

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
2. Betrokken partijen.....	3
2.1. Externe experts	3
2.2. Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)	3
2.3. Commissie Examenontwikkeling en Kwaliteitsborging (CEK)	4
3. Ontwikkeling examens	4
4. Accreditatie exameninstututen	5
5. Incidenten bij examenafname.....	5
5.1. Rapportage incidenten.....	5
5.2. Het bijstellen van een examenuitslag na een incident	5
5.3. Het ongeldig verklaren van een examenuitslag	6
6. Beheer en onderhoud examenvragen.....	6
6.1. Opmerkingen over examenvragen door kandidaten	6
6.2. Psychometrische analyse	7
6.3. Jaarlijkse scan op actualiteiten.....	7

1. Inleiding

Het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD) is verantwoordelijk voor de inhoud van de examens in het kader van de Wet op het financieel toezicht (Wft). Het gaat hierbij om de Initiële Examens voor 9 modules en de PE-examens en Bijzondere Examens voor 8 beroepskwalificaties.

Daarnaast bewaakt het CDFD de kwaliteit van deze examens. Dit is een continu proces waarin de verschillende stappen steeds cyclisch worden doorlopen. In dit document wordt beschreven hoe het CDFD de kwaliteit van de examinering waarborgt.

Er zijn drie momenten waarop borging aan de orde is: voorafgaand aan de examinering, wanneer de examenvragen worden geconstrueerd ([paragraaf 3](#)), tijdens de examenafname door erkende exameninstituten in goedgekeurde examenlocaties ([paragraaf 4](#) en [paragraaf 5](#)) en na de examenafname, wanneer het CDFD de psychometrische gegevens en opmerkingen van kandidaten verwerkt ([paragraaf 6](#)).

Het CDFD, en in het bijzonder de Commissie Examenontwikkeling en Kwaliteitsborging (CEK), bekijkt steeds op basis van de verkregen informatie in hoeverre het noodzakelijk is het proces van examinering te verbeteren.

2. Betrokken partijen

2.1. Externe experts

Het CDFD werkt samen met externe experts aan de ontwikkeling van de Wft-examens. Deze experts beschikken over inhoudelijke kennis van de verschillende Wft-modules.

De groep externe experts bestaat uit itemauteurs, vakinhoudelijke controleurs en screeners. De itemauteurs schrijven de examenopgaven en de controleurs en screeners zijn verantwoordelijk voor de inhoudelijke controle.

De externe experts zijn werkzaam op het gebied van hun expertise of zijn minder dan een jaar geleden uit het expertisegebied getreden. Alle externe experts tekenen bij aanvang van hun werkzaamheden voor het CDFD een geheimhoudingsverklaring. De externe experts mogen niet in dienst zijn bij een erkend Wft-exameninstituut of hier eigenaar van zijn.

Voordat een externe itemauteur begint met zijn werkzaamheden voor het CDFD, neemt hij deel aan een interne opleiding. Deze opleiding wordt verzorgd door een toetsdeskundige van het CDFD en een senior itemauteur. Tijdens het opleidingstraject leert de aspirant-iteauteur de richtlijnen toe te passen die het CDFD hanteert voor het maken van examenvragen. Er volgt een ruime periode waarin de aspirant-iteauteur wordt gecoacht. Wanneer hij het opleidingstraject naar tevredenheid doorloopt, zal de auteur zelfstandig aan de slag gaan. Hij heeft dan nog wel de mogelijkheid om eventuele vragen voor te leggen aan ervaren collega-iteauteurs.

Ook de controleurs en screeners worden opgeleid door het CDFD, voordat zij hun werkzaamheden beginnen.

2.2. Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)

Aan DUO is het mandaat verleend om het functionele en technische beheer over de centrale examenbank (zie [paragraaf 3](#)) uit te voeren. Dit omvat onder meer:

- de afname van examens via de centrale examenbank;
- het vaststellen van diplomarechten;
- het bepalen, registeren en communiceren van examenuitslagen;
- de verwerking van Verklaringen Ordentelijk Verloop (zie [paragraaf 5](#));
- het inrichten en beheren van een servicedesk voor exameninstituten.

Het bepalen van de examenuitslag gebeurt op basis van een vastgestelde zak/slaaggrens (cesuur). Uitleg over deze cesuur en de cijferbepaling is te vinden via <https://cdfd.nl/downloads> >Algemene exameninformatie > Cijferbepaling Wft-examens.

In enkele gevallen kan DUO in opdracht van het CDFD een al bepaalde examenuitslag aanpassen. [Paragraaf 5.2](#) van dit document gaat hier verder op in.

2.3. Commissie Examenontwikkeling en Kwaliteitsborging (CEK)

Het CDFD heeft een Commissie Examenontwikkeling en Kwaliteitsborging ingesteld. Deze commissie heeft drie hoofdtaken:

1. Het borgen van de kwaliteit van de examinering en het examenproces.
2. Het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om de examens te beoordelen en de uitslag vast te stellen;
3. Het toezien op de kwaliteit van onderzoek dat door of in opdracht van het CDFD wordt verricht. Het gaat hierbij om onderzoek naar verbetering van bestaande en ontwikkeling van nieuwe producten of processen die voor de centrale examenbank relevant zijn.

3. Ontwikkeling examens

Alle Wft-examens worden samengesteld vanuit een centrale examenbank. De centrale examenbank is een geautomatiseerd systeem waarin de examenvragen zijn opgeslagen. De examens worden samengesteld op basis van een toetsmatrijs, waarin alle relevante kennis- en toepassingsdomeinen zijn opgenomen. Aan de hand van de toetsmatrijs worden uit de centrale examenbank willekeurig vragen getrokken.

Het CDFD streeft naar een hoge examenkwaliteit en gelijkwaardige examens binnen iedere module. Om dit te waarborgen, zijn de volgende stappen noodzakelijk:

- De basis van de examens zijn de eind- en toetstermen. Deze zijn per Wft-module opgesteld. De eind- en toetstermen zijn vastgelegd in de [Regeling eindtermen en toetstermen examens financiële dienstverlening Wft](#).
- Een team van externe itemauteurs schrijft examenvragen en casuïstiek op basis van de toetstermen. Zij doen dit aan de hand van gevalideerde richtlijnen voor het ontwikkelen van examenvragen.
- De toetsdeskundigen van het CDFD beoordelen de vragen die de externe itemauteurs hebben geschreven. Zij doen deze beoordeling op het gebied van toetstechniek en taalgebruik. De beoordeling vindt plaats aan de hand van richtlijnen voor het ontwikkelen van examenvragen.
- Wanneer de toetsdeskundigen van het CDFD hebben vastgesteld dat de examenvragen voldoen aan de richtlijnen, worden de vragen voorgelegd aan een team van vakinhoudelijk controleurs. Deze inhoudsdeskundigen beoordelen de vraag op inhoudelijke juistheid, herkenbaarheid in de praktijk en moeilijkheidsgraad.
- Wanneer de externe inhoudsdeskundigen de vragen hebben goedgekeurd, gaan de vragen naar de externe screeners. De screener ziet de vragen zoals een kandidaat ze zou zien. De screeners beoordelen of de vragen begrijpelijk zijn, of de aangeboden informatie compleet is en of eventuele bijlagen goed werken.
- De vragen worden pas in de centrale examenbank opgenomen wanneer de toetsdeskundigen van het CDFD, de vakinhoudelijke controleurs en de externe screeners akkoord zijn. Als een van de partijen niet akkoord is met een vraag, gaat de vraag terug naar de itemauteur en worden alle stappen opnieuw doorlopen.

De processen van itemconstructie en itemcontrole worden strikt gescheiden gehouden. Tijdens het itemconstructie- en controleproces is er geen rechtstreeks contact tussen de externe itemauteurs, de vakinhoudelijke controleurs en de externe screeners. De beoordeling door en feedback van de controleurs en screeners wordt anoniem via het CDFD-stafbureau teruggekoppeld aan de itemauteurs.

4. Accreditatie exameninstututen

Alle Wft-examens worden digitaal afgenomen op examenafnamelocaties van exameninstututen. Deze exameninstututen zijn erkend conform artikel 11a van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen (BGfo). De erkenning van de exameninstututen valt onder directe verantwoordelijkheid van het CDFD.

- Om in aanmerking te komen voor een erkenning, moet een exameninstuut voldoen aan de eisen die in artikel 11b van het BGfo zijn opgenomen. Daarnaast moet het instuut een bepaald kwaliteitsniveau realiseren bij het faciliteren en afnemen van de examens. Het CDFD heeft de kwaliteitseisen voor examenafnamelocaties, de examenafname en de interne werkprocessen van exameninstututen opgenomen in de *Voorschriften Erkenning Wft-exameninstuut*. Dit document is te vinden via <https://cdfd.nl/downloads> > Exameninstututen.
- Het exameninstuut blijft te allen tijde verantwoordelijk voor het voldoen aan alle kwaliteitseisen op alle aangemelde examenafnamelocaties. Het is hierbij niet relevant of de examenafnamelocatie van het instuut zelf is of dat het instuut de locatie van een andere partij heeft gehuurd.
- Het CDFD is verantwoordelijk voor de handhaving en treedt op als exameninstututen de wettelijke eisen en voorschriften niet naleven. Het CDFD controleert of een exameninstuut zich houdt aan alle wettelijke eisen en voorschriften van de erkenning. Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) controleert of de examenafnamelocatie en de ICT-infrastructuur voldoen aan de technische specificaties.
- Als een examenafnamelocatie niet voldoet aan de gestelde eisen, volgt een sanctie aan het verantwoordelijke exameninstuut. In het uiterste geval kan dit betekenen dat de erkenning van het exameninstuut wordt ingetrokken.

5. Incidenten bij examenafname

5.1. Rapportage incidenten

De richtlijnen en procedures van het CDFD hebben als doel de examens probleemloos te laten verlopen. Toch kan het voorkomen dat zich tijdens de examenafname een incident voordoet. Het CDFD gaat hier als volgt mee om.

De surveillanten van de examenlocaties moeten ieder incident rapporteren aan DUO in een Verklaring Ordentelijk Verloop (VOV). DUO categoriseert de VOV-meldingen naar de aard van de melding en verstuurt deze naar de verantwoordelijke partij:

- Meldingen over de inhoud van de examens stuurt DUO door naar het CDFD. Meer informatie over deze meldingen staat in [paragraaf 6.1](#).
- Meldingen over technische storingen behandelt DUO zelf.
- Meldingen met betrekking tot de examenafnamelocatie stuurt DUO naar het verantwoordelijke exameninstuut en het CDFD.

5.2. Het bijstellen van een examenuitslag na een incident

In een enkel geval kan een incident tijdens een examenafname invloed hebben op de examenuitslag. In dat geval zal het CDFD onderzoeken of er aanleiding is de examenuitslag bij te stellen.

Een examenuitslag wordt bijgesteld, wanneer aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

- Er was tijdens het examen sprake van een fout in of een storing van de applicatie (de centrale examenbank), waardoor de kandidaat examenvragen (deels) niet heeft kunnen beantwoorden.
 - Fouten en storingen die te wijten zijn aan examenafnamelocaties zullen **niet** leiden tot een aanpassing van de examenuitslag.
- De kandidaat heeft de fout of storing tijdens het examen gemeld bij de surveillant.
- De surveillant kon de fout of storing niet oplossen tijdens het examen, ook niet na overleg met DUO.
- De surveillant heeft de fout of storing vastgelegd in een VOV.
- De fout of storing had betrekking op maximaal twee vragen in het examen.
- De examenuitslag wijzigt van gezakt naar geslaagd, wanneer deze opnieuw wordt berekend over de resterende examenvragen.
- Wanneer de vraag die door de fout of storing niet beantwoord kon worden buiten beschouwing wordt gelaten, blijft het examen representatief ten opzichte van de toetsmatrijs. Dat betekent dat een kandidaat heeft aangetoond de toetsterm (initieel examen) of de ontwikkeling (PE-examen) te beheersen door de beantwoording van eventuele andere vragen over deze toetsterm of ontwikkeling in het examen.

Wanneer het CDFD vaststelt dat een examenuitslag wordt bijgesteld, zal DUO de uitslag corrigeren.

5.3. Het ongeldig verklaren van een examenuitslag

In uitzonderlijke gevallen kan DUO de examenuitslag ongeldig verklaren. Dit gebeurt wanneer een exameninstituut een VOV (Verklaring Ordentelijk Verloop) verstuurt aan DUO waarin vermeld wordt dat een persoon heeft gefraudeerd bij zijn of haar examenafname. Dit maakt de examenafname ongeldig. In dit geval vervalt het recht op het Wft-diploma of Wft-certificaat.

6. Beheer en onderhoud examenvragen

Het CDFD zorgt voor continue controle van de examenvragen in de centrale examenbank. Dit gebeurt op drie manieren:

1. Opmerkingen over examenvragen door kandidaten
2. Psychometrische analyse
3. Jaarlijkse scan op actualiteiten

6.1. Opmerkingen over examenvragen door kandidaten

- Na afloop van ieder examen stelt de surveillant een Verklaring Ordentelijk Verloop (VOV) op, waarin hij onder meer opmerkingen van kandidaten over de examenvragen vastlegt.
- De surveillant rapporteert deze VOV aan DUO.
- DUO stuurt de opmerkingen over de inhoud van het examen naar het CDFD.
- Samen met de vakinhoudelijke controleurs bestuderen de medewerkers van het stafbureau van het CDFD de VOV-meldingen. Dit leidt tot een van de volgende conclusies:
 - De melding is onterecht. Het is niet nodig om de betreffende examenvraag aan te passen.
 - De melding is terecht. De kandidaat zal hier echter geen nadeel van hebben ondervonden bij het beantwoorden van de examenvraag. Het gaat bijvoorbeeld om een tik- of taalfout of een kleine onduidelijkheid in de tekst. Het CDFD verbetert de fout in de betreffende examenvraag, indien nodig in overleg met een van de itemauteurs.

- De melding is terecht. De kandidaat kan hier nadeel van hebben ondervonden bij het beantwoorden van de examenvraag¹. De betreffende examenvraag wordt uit de examenbank verwijderd of tijdelijk geblokkeerd totdat de vraag herschreven is.
- Het stafbureau van het CDFD houdt de VOV-meldingen bij en rapporteert hierover tijdens de periodieke CDFD-vergaderingen.

6.2. Psychometrische analyse

- Wekelijks stuurt DUO informatie naar het CDFD over de psychometrische gegevens van de examenvragen. Het gaat hierbij om gegevens over de moeilijkheid en het onderscheidend vermogen van de examenvragen.
- Een toetsdeskundige van het CDFD analyseert deze gegevens.
- Wanneer blijkt dat te weinig kandidaten een examenvraag goed beantwoorden of de vraag te weinig onderscheid maakt tussen sterke en minder sterke kandidaten, dan wordt de vraag tijdelijk geblokkeerd in de centrale examenbank, zodat deze niet meer kan voorkomen in een examen.
- De vraag en de bijbehorende psychometrische gegevens worden naar een van de itemauteurs gestuurd, zodat deze de vraag kan beoordelen en eventueel herschrijven.

6.3. Jaarlijkse scan op actualiteiten

- Aan het einde van ieder kalenderjaar controleren de externe inhoudsdeskundigen alle examenvragen in de centrale examenbank. Zij beoordelen of de vraag inhoudelijk nog actueel is en ook in het volgende kalenderjaar nog mee kan draaien.
- Wanneer een vraag geactualiseerd moet worden, wordt deze doorgestuurd naar de externe itemauteurs. Zij passen de noodzakelijke elementen in de vraag aan.
- Op 1 april worden alle geactualiseerde examenvragen in de centrale examenbank opgenomen. Tot die datum staan in de examenvragen nog de gegevens van het voorgaande jaar.

Wanneer een vraag naar aanleiding van een van bovenstaande meldingen moet worden aangepast, doorloopt deze opnieuw het proces dat is omschreven in [paragraaf 3](#).

¹ Het is niet te voorkomen dat een enkele keer een vraag in het examen zal zijn opgenomen die vakinhoudelijke of toetstechnische onvolkomenheden bevat. Daarom is de cesuur (de grens tussen zakken en slagen) aangepast van 70% naar 68%. Daarin zit een automatische compensatie voor een eventuele vraag die achteraf niet blijkt te voldoen aan de kwaliteitseisen.